

PROGRAM SZKOLNEJ PROFILAKTYKI

GIMNAZJUM NR 4 IM. I. J. PADEREWSKIEGO W PILE

*„Zatem szczęśliwy jest ten, kto ma
należyte rozeznanie wartości,
szczęśliwy jest ten, kto się czuje
zadowolony z rzeczywistości bieżącej,
niezależnie od tego, jaka to rzeczywistość,
szczęśliwy jest ten, komu drogie jest to,
co naprawdę posiada, szczęśliwy jest ten,
komu każde położenie i warunki zaleca rozum.”*

Seneca, De Vita Beata. VI. Dialogi s. 187

PROGRAM SZKOLNEJ PROFILAKTYKI OBEJMUJE

1. Podstawy prawne w tworzeniu wewnątrzszkolnego programu profilaktyki.
2. Wychowanie i profilaktyka w szkole – wprowadzenie.
3. Cele, zadania, formy, metody związane ze szkolnym programem profilaktyki.
4. Struktura oddziaływań profilaktycznych.
5. Diagnoza środowiska szkolnego.

WIZERUNEK ABSOLWENTA GIMNAZJUM NR 4 W PILE „WOLNEGO OD ZAGROŻEŃ”

ABSOLWENT POWINIEN:

- znać swoje mocne i słabe strony, przewidzieć skutki swoich działań;
- umieć rozwiązywać problemy i potrafić zachować się w trudnej sytuacji;
- przestrzegać norm społecznych;
- mieć poczucie własnej wartości;
- być otwartym na siebie i rozumieć potrzeby innego człowieka;
- posiadać wiedzę z zakresu zdrowego stylu życia;
- potrafić umiejętnie wykorzystać czas wolny;
- umieć świadomie dokonywać wyborów, być asertywnym.

II. WYCHOWANIE I PROFILAKTYKA W SZKOLE - WPROWADZENIE

WYCHOWANIE - jest procesem, w którym wychowanek ma dojść do pełni osobowego rozwoju poprzez:

- ukształtowanie prawego charakteru;
- budowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i dobro wspólne;
- uznanie i przestrzeganie norm społecznych;
- budowanie postawy życzliwości do ludzi;
- uświadamianie sobie celów życiowych.

Wychowanie, jest więc stałym procesem doskonalenia się wychowanek, który poprzez swoje wybory i działania, rozwija się i usprawnia swoje zdolności do bycia *prawym człowiekiem*.

PROFILAKTYKA – to proces wspomaganie człowieka w radzenie sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla życia i zdrowia człowieka. Jej celem jest ochrona przed wszystkimi zakłóceniami rozwoju. Oddziaływanie profilaktyczne ma szczególne znaczenie w odniesieniu do dzieci i młodzieży w okresie dorastania. Projektowanie działań profilaktycznych polega na:

- a) wyodrębnieniu czynników ryzyka;
- b) wyodrębnieniu czynników chroniących.

CZYNNIKI RYZYKA – zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się niekorzystnych psychologicznych, społecznych, zdrowotnych konsekwencji. Zalicza się do nich:

- środowisko społeczne promujące dane wzorce zachowań;
- normy społeczne prowokujące dane zachowania;
- modelowanie takich zachowań w domu i szkole;
- konflikty i doświadczenia w dzieciństwie;
- grupa rówieśnicza, w której zachowania dysfunkcyjne są normą;
- niskie wyniki osiągane w szkole i brak celów życiowych;
- łatwość zdobycia substancji psychoaktywnych.

CZYNNIKI CHRONIĄCE – zwiększają odporność ucznia na działania czynników ryzyka. Do najważniejszych czynników chroniących zalicza się:

- silną więź emocjonalną z rodzicami;
- zainteresowanie nauką szkolną;
- przestrzeganie norm;
- szacunek do wartości i autorytetów;
- umiejętność rozwiązywania problemów;
- wrażliwość społeczną.

Charakter działań profilaktycznych może być różny w zależności od potrzeb osób, do których jest kierowany. Gimnazjaliści to osoby znajdujące się w grupie niskiego ryzyka, to znaczy takie, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych. Do grup niskiego ryzyka skierowana jest profilaktyka pierwszorzędowa, polegająca na:

- promowaniu zdrowego stylu życia;
- zapobieganiu zagrożeniom poprzez rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia;
- opóźnieniu wieku inicjacji zachowań ryzykownych;
- wzmacnianiu odporności na niepożądane wpływy społeczne;
- przeciwdziałaniu zagrożeniom;
- wspieraniu procesu wychowania;
- identyfikacji osób zagrożonych.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA SZKOŁY JEST OKREŚLONA PRZEZ:

- szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy, obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego;
- program wychowawczy szkoły, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym;
- program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym.

III. CELE , ZADANIA , FORMY I METODY PROGRAMU PROFILAKTYKI

CELE PROGRAMU:

1. Tworzenie bezpiecznej, przyjaznej atmosfery w szkole.
2. Eliminowanie zachowań agresywnych i przemocy w szkole.
3. Wzmocnienie poczucia własnej wartości.
4. Nauka i ćwiczenie zachowań asertywnych.
5. Wzbudzenie w uczniach poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie i rozwój. Propagowanie zdrowego stylu życia.
6. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z napięciami pojawiającymi się w trudnych sytuacjach – radzenie sobie ze stresem.
7. Dostarczanie informacji o substancjach uzależniających oraz zagrożeniach wynikających z ich zażywania.
8. Wskazywanie pożądanych wzorców zachowań.
9. Budowanie więzi ze szkołą poprzez aktywny udział w życiu klasy i szkoły.
10. Pedagogizacja rodziców – wspieranie rodziców w kształtowaniu ważnych umiejętności wychowawczych oraz informowanie o sposobach zapobiegania uzależnieniom.
- 11 .Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej.

ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI:

1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w szkole.
2. Uniemożliwienie przebywania na terenie szkoły osób niepowołanych (zamykanie szkoły w czasie trwania lekcji).
3. Wzmocnienie w uczniach poczucia podmiotowości i wiary we własne siły.
4. Rozwijanie w uczniach poczucia obowiązku i odpowiedzialności za własne czyny.
5. Organizowanie bezpiecznego wypoczynku w czasie dłuższych przerw od nauki (ferie zimowe, dni wolne od zajęć dydaktycznych).
6. Przygotowanie nauczycieli do prowadzenia pierwszorzędowej profilaktyki w szkole poprzez szkoleniowe rady pedagogiczne, scenariusze lekcji wychowawczych.
7. Zapewnienie uczniom możliwości korzystania ze świetlicy zajęć pozalekcyjnych i socjoterapeutycznej.
8. Udostępnienie pracowni komputerowej jak najszerszej grupie młodzieży.

9. Organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji wspomagających pracę szkoły w zakresie profilaktyki.
10. Zobowiązanie pracowników szkoły, aby w sposób zdecydowany reagowali na obecność w szkole osób obcych, podejrzanych o zachowania zagrażające uczniom.
11. Organizowanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

FORMY PRACY:

1. Godziny do dyspozycji wychowawcy klasy.
2. Zajęcia dydaktyczne wynikające z realizacji planu nauczania.
3. Zajęcia socjoterapeutyczne w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
4. Rozmowy indywidualne w różnych sytuacjach (w czasie przerwy, po zajęciach obowiązkowych, w czasie zajęć dodatkowych, itp.).
5. Spotkania z pedagogiem szkolnym.
6. Spotkania z pracownikami instytucji wspomagającej pracę szkoły w zakresie działań profilaktycznych.
7. Angażowanie młodzieży w organizowanie różnych imprez szkolnych.
8. Włączenie programów profesjonalnych.

METODY PRACY:

1. Działania chroniące:
  - pogadanki ;
  - spotkania ze specjalistami w zakresie profilaktyki ;
  - projekcja filmów o tematyce profilaktycznej i prozdrowotnej;
  - wypracowanie przez radę pedagogiczną zasad postępowania w przypadkach problemowych.
2. Interwencje profilaktyczne.
3. Zachowania modelujące:
  - rozpoznanie środowiska domowego ucznia oraz rozmowy indywidualne z rodzicami;
  - udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych uczniów.
4. Realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych z udziałem specjalistów.
5. Działania interwencyjno – ostrzegawcze (w stosunku do uczniów łamiących regulamin szkoły i kodeks zachowań uczniowskich).

IV STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH

NAUCZYCIELE

- realizują zadania SPP w zakresie swojego przedmiotu oraz współpracują z wychowawcami klas w realizacji tych zadań,
- wykonują zalecenia zawarte w opiniach wydanych przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne i inne placówki specjalistyczne,
- wymieniają na bieżąco obserwacje i informacje,
- są konsekwentni w działaniu, stosują się do regulaminów szkolnych.

WYCHOWAWCY KLAS

- integrują zespół klasowy ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczniów klas pierwszych,
- realizują program profilaktyki bądź elementy programu zaakceptowane przez Radę Pedagogiczną i dyrekcję szkoły,
- biorą udział w szkoleniach na temat profilaktyki,
- dbają o poczucie bezpieczeństwa i dobre relacje w klasie,
- wyposażają uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- realizują zadania zawarte w SPP we współpracy z rodzicami uczniów.

DYREKTOR SZKOŁY

- monitoruje prace wychowawców klas i pedagoga w zakresie profilaktyki,
- diagnozuje wspólnie z pedagogiem oczekiwania uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki,
- pomaga w organizacji i realizacji przedsięwzięć określonych w SPP.

PEDAGOG SZKOLNY

- rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych,
- określa formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów i rodziców
- podejmuje działania profilaktyczno – wychowawcze wynikające ze Szkolnego Programu Profilaktyki i Programu Wychowawczego w stosunku do uczniów,
- prowadzi współpracę z instytucjami wspierającymi realizację zadań profilaktycznych,
- jest głównym koordynatorem wszystkich działań w zakresie realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki.

RODZICE

- korzystają z pomocy i wsparcia ze strony pedagoga, wychowawców, nauczycieli, dyrekcji szkoły i szkolnej służby zdrowia w zakresie profilaktyki,
- uczestniczą w realizacji zadań profilaktyki szkolnej.

V. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Diagnoza dotyczy wstępnego rozpoznania problemu:

- Szkoły.
- Uczniów.
- Rodziców.
- Środowiska lokalnego.

Narzędziami diagnozy w szkole były:

- Obserwacja.
- Wywiad, rozmowy z rodzicami, wychowawcami i nauczycielami.
- Badania ankietowe skierowane do uczniów.
- Analiza dokumentów szkolnych.
- Analiza pracy wychowawczej.
- Współdziałanie z instytucjami wspierającymi rodzinę (MOPS, PCPR).

VI ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE W ROKU SZKOLNYM 2014/2015

1. Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego zauważono występowanie następujących problemów:

- absencja uczniów na zajęciach lekcyjnych (wagary, spóźnienia, opuszczanie pojedynczych lekcji),
- problem przemocy i agresji (drobne bójki, zaczepki, wymuszania),
- problemy związane z zaburzeniami odżywiania wieku młodzieńczego (otyłość, anoreksja, bulimia),
- brak dostatecznej wiedzy na temat profilaktyki prozdrowotnej,
- brak dostatecznej wiedzy na temat umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- przypadki zachowań o charakterze cyberprzemocy ,
- uzależnienie od nikotyny, przypadki eksperymentowania z alkoholem, substancjami psychoaktywnymi.

Obszary oddziaływań profilaktycznych w szkole:

Obszar I: Absencja uczniów na zajęciach .

Obszar II; Agresja i przemoc.

Obszar III : Propagowanie zdrowego stylu życia.

Obszar IV: Profilaktyka uzależnień.

Obszar V: Propagowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Obszar VI : Współpraca z rodzicami. Funkcjonowanie dziecka w środowisku rodzinnym.

Obszar VII: Profilaktyka zagrożeń płynąca z niebezpiecznych zachowań w sieci

OBSZAR I: Absencja na zajęciach (wagary, spóźnienia)

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego: a) wagary, b) spóźnienia.	1. Stosowanie obowiązujących w szkole procedur wobec uczniów: - wagarujących, - spóźniających się.	- wychowawca, - nauczyciele	na bieżąco
		2. Stały kontakt z rodzicami uczniów notorycznie opuszczających zajęcia szkolne.	- wychowawca	IX 2014r. – VI 2015r.
		3. Kontrola stosowanych w określonych przypadkach procedur.	- pedagog szkolny, - v-ce dyr. ds. wychowawczych	na bieżąco
		4. Analiza stosowanych zapisów w dzienniku (rubryka: kontakty z rodzicami).	- v-ce dyrektor	harmonogram kontroli dziennika elektronicznego
2.	Nagradzanie wysokiej frekwencji	1. Szkolny konkurs „Mistrz frekwencji” a) „Mistrz frekwencji” po I semestrze – pochwała dyrektora szkoły. b) nadanie tytułu „Mistrz frekwencji” w roku szkolnym 2014/2015.	- wychowawcy - pedagog	I 2015 r. VI 2015r.
		2. Uzyskanie dodatkowych punktów za najwyższą frekwencję w konkursie Samorządu Uczniowskiego „Super klasa ”	SU, p. M. Pazdej	cały rok szkolny

3.	Utrzymanie właściwej atmosfery na zajęciach lekcyjnych, stosowanie aktywnych metod nauczania, prowadzenie zajęć w sposób ciekawy i twórczy, sprzyjający przyswajaniu wiedzy.	1.Realizacja podstawy programowej.	- nauczyciele przedmiotów	cały rok szkolny
2. Lekcje koleżeńskie.		- dyrekcja	harmonogram hospitacji	
3. Obserwacje, hospitacje.				

OBSZAR II: Agresja i przemoc

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Rozmowy z ofiarami i sprawcami przemocy.	1.Postępowanie zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami dotyczącymi agresji.	-Nauczyciel będący świadkiem czynu: - wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - dyrekcja.	cały rok szkolny
2.	Agresywna postawa wobec nauczycieli.	1.Postępowanie zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami dotyczącymi agresji.	- wychowawcy klas, - nauczyciele.	cały rok szkolny
3.	Zapoznanie uczniów i rodziców z kodeksem zachowań, statutem.	1.Lekcje wychowawcze. 2.Apele. 3.Spotkania z rodzicami.	- wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - dyrekcja.	Wg. harmonogramu
4.	Odpowiedzialność prawna nieletnich.	1.Spotkania z funkcjonariuszem Policji (apele).	- pedagog szkolny	X/XI 2014 r.
5.	Monitorowanie zachowań uczniów	1.Obszerwacja zachowań uczniów	- pedagog szkolny	cały rok szkolny

	podczas przerw, przed i po lekcjach.	z wykorzystaniem monitoringu. 2. Rzetelne dyżurowanie nauczycieli podczas przerw.	- nauczyciele dyżurujący	
7.	Podejmowanie działań wychowawczych wobec uczniów notorycznie łamiących normy postępowania.	1. Stosowanie kar określonych w Statucie Szkoły (m.in. nagany udzielane na apelach, wpis do Księgi Nagan). 2. Rozmowy wychowawcze, modelowanie zachowań, rozmowy terapeutyczne; 3. Informowanie rodziców o nagannym zachowaniu uczniów, udzielonych naganach (informacja pisemna). 4. Organizowanie indywidualnych spotkań z rodzicami uczniów trudnych wychowawczo. Wspólne podjęcie działań. 4. Współpraca z kuratorami sądowymi	- wychowawcy - n-le przedmiotów - pedagog szkolny - psycholog szkolny	cały rok szkolny
8.	Nagradzanie pozytywnych wzorów postępowania.	1. Stosowanie nagród określonych w Statucie Szkoły. - pochwały imienne udzielane na apelach, - wpis do księgi pochwał, - listy gratulacyjne dla rodziców uczniów mających bdb. i wzorowe zachowanie (kl. III).	- wychowawcy klas - n-le przedmiotów	cały rok szkolny VI 2015r.

OBSZAR III: Propagowanie zdrowego stylu życia

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Udział w programie „Trzymaj formę”- profilaktyka prawidłowego żywienia młodzieży. - zapobieganie nadwadze i otyłości uczniów.	1. Tydzień promocji zdrowia 2. Pogadanki nt. zależności między aktywnością fizyczną a stosowaną dietą. Dzień walki z otyłością. 3. Kontrola wagi. 4. Oferty zdrowego żywienia w sklepiku szkolnym (surówki, sałatki, soki, owoce). 5. Spotkania z dietetykiem – kl. I - III.	- p. M. Bartkowski - p. K. Bartnicka p. K. Skiba p. P. Idzikowski - pielęgniarka szkolna - dyrekcja - p. M. Bartkowski	cały rok szkolny IV 2015 r. 24 X 2014r. X 2014r. VI 2015 r. cały rok szkolny XI 2014r.
2.	Kształtowanie prawidłowej postawy ciała.	1. Pogadanki oraz prezentacja wybranych ćwiczeń kształtujących prawidłową postawę ciała – lekcje w-f.	- p. K. Skiba - n-le w-f	cały rok szkolny
3.	Realizacja programu: „Żyj smacznie i zdrowo” Winiary	1. Promowanie wśród młodzieży zasad zdrowego i świadomego komponowania smacznych i zdrowych posiłków.	p. K. Skiba p. M. Bartkowski	cały rok szkolny
4.	Popularyzacja zdrowego stylu życia.	1. Udział uczniów w szkolnych i miejskich imprezach turystycznych, rekreacyjnych, sportowych (rajdy, wycieczki, biegi uliczne). 2. Dzień Komisji Edukacji Narodowej na sportowo. 3. Dzień Dziecka - gry i	- p. M. Zięcik - p. G. Kobuszewska - p. T. Bogdanowicz - p. M. Pazdej - n-le w-f n-le w -f, S U Rada Rodziców,	cały rok szkolny 14.10.2014 r. 31.05.2015 r.

		zabawy sportowe	n-le w-f	
6.	Profilaktyka: higiena osobista, niebezpieczeństwo zachorowań m.in. na raka skóry, zapobieganie przeziębieniom.	1. Pogadanki, gazetki dotyczące promocji zdrowia, higieny osobistej, profilaktyki chorób cywilizacyjnych. 2. Pogadanki na lekcji biologii i WDŻ 3. Światowy Dzień Walki z AIDS	- pielęgniarka szkolna - p. K. Bartnicka - p. M. Groć - pielęgniarka szkolna	cały rok szkolny cały rok szkolny 1.12.2014 r.

OBSZAR IV: Profilaktyka uzależnień

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Udział w programie „Znajdź właściwe rozwiązanie”	1. Stosowanie obowiązujących w szkole procedur dotyczących uczniów palących papierosy. 2. Pogadanki i prezentacje multimedialne: - Światowy Dzień Rzucenia Palenia - Światowy Dzień bez Tytoniu	- p. M. Bartkowski - wychowawcy klas - nauczyciele przedmiotów - p. A. Idzikowski - p. M. Groć	cały rok szkolny 01-09.12.2014 r. 30.05.2015 r.
2.	Udział w programach profilaktycznych dotyczących uzależnień od substancji psychoaktywnych	1. Zajęcia warsztatowe dla kl. I-III prowadzone przez terapeutów uzależnień	- pedagog szkolny	II i III 2015 r.
3.	Lekcje wychowawcze o tematyce profilaktyki uzależnień	1. Przeprowadzenie lekcji wg zaproponowanego scenariusza; Uzależnienia, Internet, komputer.	- pedagog szkolny - wychowawcy klas - n-le informatyki	cały rok

OBSZAR V: Propagowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Poznanie zasad udzielania pierwszej pomocy.	1.Szkolenie uczniów z zakresu pomocy przedmedycznej – pokazy ratownictwa medycznego, ćwiczenia praktyczne.	- p. M. Bartkowski	I 2015r.
2.	Zachowanie uczniów w sytuacjach zagrożeń.	1.Przeprowadzenie próbnego alarmu w szkole. 2. Zapoznanie uczniów z zasadami zachowania w sytuacjach zagrożenia i sygnałami alarmowymi.	- dyrekcja - p. M. Bartkowski - wychowawcy klas	IX 2014 r. IX 2014 r.

OBSZAR VI: Współpraca z rodzicami. Funkcjonowanie dziecka w środowisku rodzinnym

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Współpraca z instytucjami wspomagającymi dziecko i rodzinę : - Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, - Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich, - Komenda Powiatowa Policji: Wydział Prewencji, Referat ds. Przestępczości	1. Konsultacje z rodzicami, wspieranie rodziców w procesie wychowawczym – w razie konieczności proponowanie badań w odpowiednich poradniach, - wskazywanie instytucji, które wspierają rodziców w wychowaniu, - umożliwienie indywidualnych konsultacji na terenie szkoły poprzez dyżury specjalistów (w czasie zebrań z rodzicami) np. doradcy zawodowego, funkcjonariuszy Referatu ds. Przestępczości Nieletnich, Psychologa.	- wychowawcy - pedagog szkolny	cały rok szkolny

	Nieletnich, - Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień, - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.			
2.	Organizacja pomocy materialnej dla uczniów.	Rozpoznanie sytuacji rodzinnej wychowanka, rozdział darów żywnościowych (Bank Żywności, TPD)	- wychowawcy – komisja ds. pomocy materialnej	cały rok szkolny
3.	Pedagogizacja rodziców	Spotkania edukacyjne dla rodziców przeprowadzone przez pracowników PPP w Pile: <ul style="list-style-type: none"> • Trudna sztuka motywowania do nauki • Jak wspierać nastolatka w radzeniu sobie z problemami życiowymi Spotkanie edukacyjne dla rodziców przeprowadzone przez specjalistę Szkoły Policji w Pile na temat zagrożeń płynących z Internetu (cyberprzemoc).	- pedagog szkolny - wychowawcy - pedagog szkolny	cały rok szkolny 16 XII 2014 r. 31 III 2015 r. 04 XI 2014 r.
4.	Organizacja imprez szkolnych z udziałem rodziców.	Udział w imprezach rekreacyjno – sportowych zaplanowanych w kalendarzu imprez szkolnych.	- wychowawcy - nauczyciele - rodzice	cały rok szkolny
5.	Wspieranie rodziny poprzez: - świetlicę zajęć pozalekcyjnych - świetlicę socjoterapeutyczną.	1.Organizacja działalności świetlicy w szkole, - zapewnienie przyjaznego miejsca w którym uczniowie mogą odrobić lekcje, skorzystać z pomocy wychowawcy świetlicy, - udział uczniów ze świetlicy w organizacji szkolnych kiermaszy świątecznych - udział w miejskich imprezach świetlic	- p. U. Kaczmarek - p. A. Śliwiak	cały rok szkolny IX 2014 r.

		socjoterapeutycznych.		
		2. Turniej Gier i Zabaw		
6.	Angażowanie rodziców uczniów w życie klasy, szkoły.	Pomoc rodziców w organizacji imprez szkolnych i klasowych.	- Dyrekcja - wychowawcy - nauczyciele	cały rok szkolny

OBSZAR VII: Profilaktyka zagrożeń płynąca z niebezpiecznych zachowań w sieci

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Uświadamianie uczniom zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z telefonii komórkowej oraz Internetu.	- zajęcia profilaktyczne dla rodziców przeprowadzone przez pracownika Pilskiej Szkoły Policji (p. Zbigniew Bogusz) - warsztaty – Cyberbulling, trolling, heating, seksting – profilaktyka niebezpiecznych zachowań w sieci. SWPS – Poznań – projekt „Strefa Młodzieży”	- pedagog - pedagog	04 XI 2014r. 08 I 2015 r.
2.	Przeprowadzenie badania dotyczącego diagnozy nasilenia zjawiska cyberprzemocy	- ankieta dla uczniów klas I – III - opracowanie procedur postępowania w przypadku zaistnienia cyberprzemocy: • Ustalenie prawnych możliwości reakcji w przypadku zaistnienia faktu cyberprzemocy w kontekście szkolnym • Stworzenie procedur postępowania	- pedagog - psycholog - pedagog - psycholog	X 2014r. V 2015r. XI / XII 2014r.
3.	Współpraca z Policją oraz Szkołą Policji	- udzielanie indywidualnych porad przez pracowników Referatu ds. Przystępności Nieletnich podczas Dyżurów w szkole		cały rok / wg potrzeb

		(terminy zebrań z rodzicami).		
4.	Udział w akcjach i programach edukacyjnych traktujących o bezpieczeństwie w Internecie	- konkurs na plakat – „Przeciwdziałanie cyberprzemocy”	- p. Grzybowska – Nowak - pedagog - psycholog	II / III 2015r.
5.	Zapoznanie uczniów z możliwościami organizowania lub eliminowania zagrożeń w sieci	- prezentacja strony sieciaki.pl, poradnika „Stop cyberprzemocy”; „Jak reagować na Cyberprzemocy”- ORE: nauczycielom, rodzicom i uczniom	- pedagog - psycholog	Cały rok

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem w Gimnazjum nr 4 w Pile

I. Dyrektor szkoły:

1. Realizuje zadania wynikające ze Statutu Gimnazjum nr 4 im Jana Ignacego Paderewskiego w Pile.
2. Monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych.
3. Na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczyciel i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii.
4. Podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem wszelkich praw zarówno uczniów, jak i ich rodziców.

II. Nauczyciele i wychowawcy klas:

1. Realizują obowiązki wynikające ze Statutu Gimnazjum nr 4 w Pile.
2. Realizują zadania zawarte w Szkolnym Programie Wychowawczym, Szkolnym Programie Profilaktyki oraz w Planach Pracy Wychowawcy Klasowego.
3. Systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy, na zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań.
4. Realizują zagadnienia dotyczące zapobieganiu narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia: wychowania do życia w rodzinie, biologia.
5. Uczestniczą w WDN oraz kursach, szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacji zagrożenia uzależnieniem.
6. Wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z młodzieżą i ich rodzicami informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia.

7. Wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy, sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych.

8. Wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym, psychologiem i szkolną pielęgniarką w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.

9. Stosują procedury zawarte w poniższym dokumencie.

III Pedagog szkolny.

1. Realizuje obowiązki wynikające ze Statutu Gimnazjum nr 4 w Pile.

2. Zapewnia pomoc pedagogiczną młodzieży zagrożonej uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne uczniom podejmującym zachowania ryzykowne.

3. Systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane z uzależnieniem (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwacje diagnozujące, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły).

4. Prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości środków lub substancji, których używanie jest zagrożeniem dla zdrowia i życia uczniów.

5. Utrzymuje kontakt z rodzicami (opiekunami prawnymi) w celu uświadamiania ich o szkodliwości środków zmieniających świadomość.

6. Udostępnia młodzieży, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły materiały edukacyjne dotyczące problematyki zapobiegania narkomanii.

7. Dostarcza osobom zainteresowanym informacji na temat dostępnych form pomocy (placówki i organizacje wspierające dziecko i rodzinę, placówki świadczące pomoc społeczną rodzinie, punkty konsultacyjne dla osób z problemem uzależnienia, placówki leczenia uzależnień i współuzależnienia, organizacje pozarządowe służące pomocą rodzinie i inne) młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej, osobom współuzależnionym.

8. Współpracuje z wychowawcami klas w zakresie przygotowania i organizacji zajęć profilaktycznych, integracyjnych, współorganizuje profilaktyczne imprezy ogólnoszkolne w celu zaspokajania potrzeb psychicznych i społecznych uczniów, rozwijania poczucia własnej wartości, motywowania do podejmowania

właściwych decyzji, różnych form aktywności, rozwijania zainteresowań i umiejętności psychospołecznych.

9. Współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów młodzieży:

- Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Pile;
- Sąd Rodzinny, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Pile;
- Komenda Powiatowa Policji w Pile, Referat do Spraw Przestępczości Nieletnich, dzielnicowi;
- Poradnia Leczenia Uzależnień MONAR w Pile;
- Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile;
- Caritas Piła;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Pile;
- Aktywnie działa na rzecz dziecka poprzez m.in. uczestnictwo w pracy grup roboczych Niebieskiej Karty.

10. Organizuje i uczestniczy w WDN oraz w warsztatach, szkoleniach, kursach organizowanych przez placówki zajmujące się tą działalnością.

11. Współpracuje z dyrekcją szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych młodzieży, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej.

IV Pielęgniarka szkolna:

1. Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji; określa stan, w jakim on się znajduje.

2. Wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia.

3. Powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających lub stał się ofiarą pobicia.

4. Współpracuje z pedagogiem szkolnym w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub podejrzewa, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.

V Pracownicy administracji i obsługi szkoły:

Informują dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego, wychowawcę lub nauczyciela o każdej zaobserwowanej sytuacji kryzysowej, wymagającej interwencji pracownika szkoły

VI Metody działania

Metody działania w celu prowadzenia skutecznej interwencji zgodnie z zapisami prawa i mając na uwadze konieczność zapewniania bezpieczeństwa w szkole, ochronę przed przemocą, uzależnieniem, demoralizacją oraz innymi przejawami dysfunkcji społecznej:

1. W każdym przypadku rozwiązywania problemów związanych z naruszeniem przez ucznia prawa i obowiązujących w szkole zasad niezbędna jest ścisła współpraca przedstawicieli szkoły z rodzicami ucznia.

- a) Rodzice ucznia są bezzwłocznie zawiadamiani o każdym przypadku naruszenia przez niego prawa i obowiązujących w szkole zasad związanych z bezpieczeństwem.
- b) W celu rozwiązywania zaistniałego problemu przedstawiciel szkoły:
  - ustala możliwie najbliższy termin spotkania z uczniem i jego rodzicami,
  - prowadzi rozmowę interwencyjną z uczniem,
  - prowadzi rozmowę z rodzicami, w czasie której wspólnie ustalają dalsze działania wobec dziecka, zasady współpracy między rodzicami a szkołą, oraz (ewentualnie) możliwość uzyskania pomocy specjalistycznej,
  - uczeń w obecności rodziców zobowiązuje się do przestrzegania określonych reguł zachowania,
  - nadzór nad wypełnieniem kontraktu przez ucznia sprawują rodzice i przedstawiciel szkoły.

c) Uczniowie potrzebujący pomocy specjalistycznej są kierowani do odpowiedniej placówki.

d) Brak współpracy ze strony rodziców oraz dalsze podejrzenia zagrożenia demoralizacją ucznia powodują konieczność podjęcia innych działań przewidzianych prawem:

- zastosowanie określonych w statucie szkoły konsekwencji dyscyplinarnych, łącznie z możliwością przeniesienia ucznia do innej szkoły,
- zwrócenie się o pomoc do Sądu Rodzinnego;

2. W przypadku zagrożenia zdrowia ucznia, szkoła zapewnia mu niezbędną opiekę medyczną poprzez np. wezwanie pogotowia ratunkowego.

3. Policja może być wezwana w przypadku:

- gdy zachowania ucznia zagrażają bezpieczeństwu innych osób lub jemu osobiście,
- znalezienia na terenie szkoły substancji psychoaktywnych,
- gdy istnieje podejrzenie, że uczeń może posiadać substancje psychoaktywne,
- kradzieży lub innych wykroczeń.

4. W klasie ucznia lub uczniów, którzy dopuścili się złamania obowiązujących w szkole zasad prowadzone są dodatkowe zajęcia wychowawcze.

PROCEDURY INTERWENCYJNE DLA NAUCZYCIELI
NA WYPADEK NIEPOŻĄDANYCH ZACHOWAŃ UCZNIÓW
W SZKOLE, POZA SZKOŁĄ (DYSKOTEKI, WYCIECZKI,
IMPREZY SPORTOWE)

I. UCZEŃ ZNIEWAŻA NAUCZYCIELA LUB INNEGO PRACOWNIKA SZKOŁY

1. Nauczyciel zwraca uwagę uczniowi na niestosowne zachowanie, **informuje o konsekwencjach i wskazuje sposoby poprawnego rozwiązania tej sytuacji.**

Następne punkty dotyczą przypadku braku reakcji ucznia lub powtarzającej się takiej sytuacji.

2. Nauczyciel odnotowuje uwagę w zeszycie wychowawczym klasy.

3. Powiadamia wychowawcę klasy.

4. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły (tego samego dnia).

5. Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami w obecności:

- wychowawcy klasy
- nauczyciela, którego dotyczyło to zdarzenie
- pedagoga szkolnego

6. Pokrzywdzony nauczyciel podejmuje decyzję o ewentualnym zawiadomieniu Policji o zaistniałym zdarzeniu i informuje o tym dyrekcję szkoły.

7. Dyrektor szkoły udziela uczniowi nagany.

Podstawa prawna- Karta Nauczyciela(ustawa z dnia 26 stycznia 1982 z późniejszymi zmianami).

II SPOSOBY I METODY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W PRZYPADKACH STWIERDZENIA PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ UCZNIĄ.

1. Przypomnieć o zakazie obowiązującym w szkole.
2. Poinformować wychowawcę o zaistniałej sytuacji i dokonać wpisu do zeszytu uwag,
3. Wychowawca informuje rodziców (za pomocą zeszytu korespondencji lub telefonicznie)
4. Dwukrotne przyłapanie ucznia na paleniu papierosów skutkuje wpisem do zeszytu uwag oraz wezwaniem rodziców przez wychowawcę (termin uzgodniony z pedagogiem). W obecności rodzica i ucznia pedagog szkolny przeprowadza rozmowę wychowawczą, zobowiązuje ucznia do przestrzegania regulaminu a rodzica do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.

Po przeprowadzonej rozmowie uczeń i rodzic podpisują zobowiązanie.

Jeśli sytuacja będzie się powtarzać lub rodzice nie wykazują zainteresowania (nie skontaktują się ze szkołą), dyrektor szkoły może powiadomić sąd rodzinny o przejawach demoralizacji dziecka.

Złamanie zakazu palenia papierosów skutkuje obniżeniem oceny z zachowania.

Podstawa prawna – Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 (Dz. U. z 1996).

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.

III NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ JEST POD WPLYWEM ALKOHOLU

1. Nauczyciel musi odizolować ucznia od klasy, pamiętając aby nie zostawiać go samego (gabinet pielęgniarki, pedagoga szkolnego, dyrekcji szkoły, sekretariat).
2. W przypadku, gdy swoim zachowaniem i stanem zdrowia stwarza zagrożenie dla swojego życia lub zdrowia innych osób należy wezwać lekarza (Pogotowie Ratunkowe – **999 lub 112**) w celu stwierdzenia stanu trzeźwości i udzielenia pomocy medycznej.
3. Powiadomić telefonicznie rodziców i zobligować ich do odebrania dziecka ze szkoły.
4. Ustalić świadków mających związek ze zdarzeniem.
5. Powiadomić Policję w przypadku, gdy stan zdrowia, zachowanie nieletniego i zaistniała sytuacja dają powody do interwencji Policji.
6. W porozumieniu z policjantem – specjalistą ds. nieletnich uzgodnić sposób dalszego postępowania.
7. Dyrektor szkoły udziela uczniowi nagany a wychowawca klasy obniża ocenę z zachowania

Podstawa prawna – Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. z późniejszymi zmianami.

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.

IV. NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA LUB JEST POD WPLYWEM NARKOTYKÓW LUB ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość plecaka oraz kieszeni, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Jeśli uczeń odmawia, można wezwać policję. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia- jest to czynność zastrzeżona tylko dla policji.

2. Odizolować ucznia od klasy, pamiętając, aby nie zostawiać go samego.
3. Zapewnić w razie potrzeby pomoc lekarską.
4. Powiadomić telefonicznie rodziców i zobligować ich do odebrania dziecka ze szkoły.
5. Zawiadomić Policję w przypadku niemożności kontaktu z rodzicami lub ze względu na zachowanie i stan zdrowia ucznia.
6. Zachowując bezpieczeństwo zabezpieczyć ewentualne komponenty, narzędzia i miejsce zdarzenia.
7. Ustalić świadków mających związek ze zdarzeniem.
8. W porozumieniu z policjantem – specjalistą ds. nieletnich uzgodnić sposób dalszego postępowania.
9. Zobowiązać rodziców ucznia do podjęcia działań na rzecz dziecka. Określić formy i częstotliwość kontaktów ze szkołą. Poinformować o możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej.
8. Dyrektor szkoły udziela uczniowi nagany.
9. Wychowawca klasy obniża ocenę z zachowania zgodnie z regulaminem wystawiania ocen.
10. Nie nagłaśniać problemu na forum klasy i szkoły.

Podstawa prawna-Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.

V. UCZEŃ ZAKŁÓCA TOK LEKCJI

1. Nauczyciel zwraca uczniowi ustną uwagę.
2. W przypadku braku zmiany zachowania nauczyciel wpisuje uwagę.
3. Jeżeli poprzednie działania okażą się nieskuteczne, nauczyciel przesadza ucznia tak, aby siedział sam (najlepiej w ostatniej ławce).
4. Jeśli uczeń w dalszym ciągu zakłóca tok lekcji, nauczyciel prosi gospodarza klasy o powiadomienie dyrektora lub pedagoga w celu podjęcia skutecznej interwencji.
5. Wychowawca klasy udziela uczniowi nagany.
- 6. Zasady postępowania w przypadku korzystania przez ucznia z telefonu komórkowego w czasie lekcji zostały szczegółowo określone w Wewnątrzszkolnym Systemie Wychowania.**

VI. UCZEŃ NISZCZY MIENIE SZKOLNE.

1. Nauczyciel zwraca uczniowi uwagę i nakazuje zaprzestanie tej destruktywnej działalności.
2. Nauczyciel odnotowuje uwagę w zeszycie wychowawczym klasy.
3. Powiadamia wychowawcę klasy.
4. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły (tego samego dnia).
5. Wychowawca wraz z rodzicami i uczniem ustalają formę naprawienia szkody.
6. W przypadku mienia o wysokiej wartości, wychowawca zawiadamia dyrektora szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIÓW NIEUCZESZCZAJĄCYCH NA ZAJĘCIA LEKCYJNE

1. Wszyscy nauczyciele mają obowiązek na każdej lekcji sprawdzać i odnotowywać nieobecności uczniów.
2. Wychowawcy zobowiązani są do comiesięcznego, terminowego zgłaszania pedagogowi (poprzez Librusa) przypadków opuszczania przez ucznia (bez usprawiedliwienia) 15 godzin lub więcej.
3. **W przypadku opuszczenia przez ucznia 15 godzin bez usprawiedliwienia / w danym miesiącu /, wychowawca wzywa telefonicznie rodzica do szkoły umawiając się na określony termin i doręcza pismo nr 2- upomnienie (podpisane przez dyrektora szkoły). Należy przygotować 3 egzemplarze pisma i po podpisaniu przez rodzica jeden egzemplarz doręczyć rodzicowi, drugi zachować w teczce wychowawcy a trzeci dostarczyć do pedagoga.**
4. W przypadku niemożności kontaktu telefonicznego należy wysłać pocztą wezwanie / pismo nr 1 / i samemu wyznaczyć termin spotkania. Dalej postępować jak w pkt 3.
5. Jeżeli rodzic nie stawi się, mimo umówienia, wychowawca niezwłocznie wysyła upomnienie / pismo nr 2 - list polecony /. Należy zachować kserokopię pisma.
6. Jeśli w danym miesiącu uczeń opuścił bez usprawiedliwienia 50 % (lub więcej) godzin przewidzianych planem, pedagog przygotowuje dokumentację o wdrożeniu postępowania przymusowego / kara pieniężna dla rodziców/.

**TOK PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ UCHYLAJĄCEGO SIĘ
OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO POWINIEN BYĆ
ODNOTOWANY W DZIENNIKU LEKCYJNYM /kontakty z rodzicami/.
KSEROKOPIE PISM PRZECHOWYWAĆ W TECZCE WYCHOWAWCY.**

Podstawa prawna – Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. z późniejszymi zmianami.